

БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЇ СПОРТИВНИХ КОМПЛЕКСІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Спортивні комплекси це спеціалізовані споруди, призначені для проведення різноманітних видів спортивних змагань, тренувальних занять, фізкультурно-оздоровчих заходів та активного відпочинку. В статті розглядається основні складові спортивного комплексу, включаючи основні споруди, допоміжні споруди та комплекси для глядачів, а також інфраструктурні елементи та благоустрій території для зручного перебування відвідувачів як в комплексі так і на його території.

Ключові слова: спортивний комплекс, благоустрій, споруди, території, майданчики.

Abstracts

Sports complexes are specialized facilities designed for holding various types of sports competitions, training sessions, physical and recreational activities, and active recreation. The article considers the main components of the sports complex, including the main structures, auxiliary structures and complexes for spectators, as well as infrastructure elements and landscaping for a comfortable stay of visitors both in the complex and on its territory.

Keywords: sports complex, landscaping, buildings, territories, playgrounds.

Вступ

Спортивні комплекси є важливими об'єктами для розвитку фізичної активності у сучасному суспільстві. Однак успішна експлуатація та ефективне використання спортивних комплексів не обмежуються лише будівництвом спортивних майданчиків та спортивних споруд. Важливу роль грає також організація території навколо комплексу, її оснащення та впорядкування.

Основна частина

Спортивний комплекс - це спеціально створена або адаптована та належним чином обладнана споруда, яка призначена для проведення змагань з різних видів спорту, навчально-тренувальних занять з фізкультурою та спортом, а також для активного відпочинку та загальної фізичної підготовки.

Усі спортивні комплекси можуть бути призначені для загального або обмеженого користування. Споруди обмеженого користування включають у себе дитячі та лікувальні заклади, а також заклади відпочинку і т.п.

За своїм призначенням спортивні споруди поділяються на наступні категорії:

1. Демонстраційні, які призначені для проведення змагань за участю глядачів.
2. Навчально-тренувальні, переважно використовуються для спортивних тренувань.
3. Фізкультурно-оздоровчі, які призначені для активного відпочинку і покращення фізичного стану.

Серед сучасних тенденцій у галузі проектування та будівництва спортивно комплексів виокремлюються ідеї, що підтримують розвиток багатофункціональності, практичності та комерційної спрямованості споруд. Також акцентується увага на єдності високих технологій з відповідальним ставленням до збереження навколишнього середовища і ландшафту, а також на дотриманні екологічних вимог.

Сьогодні високо оцінюються об'єкти, що поєднують сучасні дизайнерські та архітектурно-планувальні принципи з урахуванням екологічних аспектів. Проте, не завжди застосування новітніх технологій супроводжується врахуванням таких важливих аспектів, як затишок, зручність та емоційно-психологічний комфорт, що може призводити до втрати сприятливого середовища для користувачів [1].

Загалом спортивні комплекси можуть складатися з основних споруд, які безпосередньо призначені для занять фізичною культурою та спортом, такі як спортивне ядро, басейн для плавання, поля для хокею, майданчики для волейболу і т.п., допоміжних споруд, які призначені для обслуговування та експлуатації основних споруди, такі як роздягальні, душові, масажні кабінети, суддівські кабінети, інші

адміністративні, господарські та технічні приміщення, а також з комплекс споруд та приміщень для глядачів, які входять до складу демонстраційних споруд, такі як трибуни, фойє, гардероби, буфети, санвузли.

Поруч зі спортивними спорудами важливо передбачати інфраструктуру для зручного перебування відвідувачів. Це можуть бути майданчики для паркування автомобілів та велосипедів, кафе та ресторани.

А також на території спортивних комплексів обов'язково мають бути місця для паркування автомобілів, які повинні бути спроектовані із врахуванням потреб маломобільного населення, а також встановленні паркомісця для велосипедів, що сприяє популяризації екологічних видів транспорту та зменшенню автомобільного руху навколо спортивного комплексу[2].

Важливим також є створення спеціально обладнаних майданчиків з лавками, столиками та місцями для відпочинку, де відвідувачі можуть проводити час після тренувань або просто насолоджуватися природою. Окрім споруд для активного спорту, тобто гри в футбол, настільний теніс чи воркауту, актуальним може бути створення майданчиків для настільних ігор [3]. Використання природних матеріалів у благоустрої, таких як дерево, камінь, бамбук, допоможе створити більш природню та естетичну атмосферу. Корисним елементом для доповнення простору може бути розміщення екранів або панелей із важливою інформацією про розклад тренувань, правила користування спортивними спорудами та іншою корисною інформацією.

Сучасні технології можуть значно полегшити експлуатацію та управління спортивним комплексом. Це може бути встановлення "розумного" освітлення, систем безпеки, Wi-Fi зон та інших інноваційних рішень. Зокрема лавочки із зарядними портами - це інноваційне рішення, яке поєднує функціональність традиційної лавки з можливістю зарядки електронних пристроїв. Ці лавочки зазвичай мають вбудовані USB-порти або інші типи з'єднання, що дозволяють користувачам заряджати свої смартфони, планшети, ноутбуки та інші пристрої, навіть коли вони перебувають у громадському просторі. Щодо енергоефективного освітлення: використання LED-світильників або сонячних панелей для освітлення спортивних майданчиків та прогулянкових зон дозволяє заощаджувати енергію. Необхідним є встановлення відеоспостереження та інших систем безпеки для забезпечення безпеки відвідувачів спортивного комплексу та їх майна [4].

Не від'ємною складовою є озеленення території спортивних комплексів, яке може бути дуже різноманітним як за асортиментом рослин, так і їх розміщенням у плані комплексу. Застосування тих чи інших посадок залежить від розміру та рельєфу території, клімату даного району та характеру ґрунту, планування та забудови сусідніх ділянок, загального архітектурного задуму композиції. При доборі рослин та їх розміщення на території спортивного комплексу слід уникати порід дерев і чагарників з блискучим листям, оозміщувати рослини навколо майданчиків так, щоб тінь від їхньої крон не падала на майданчик, не застосовувати колючих рослин, рослин, що дають велику кількість літаючого насіння, що рясно плодоносить, рано скидає листя та використовувати декоративні властивості рослин для приховання несприятливого оточення. Для зниження рівня шуму, поліпшення складу повітря, теплового та вологого режиму на території спорткомплексу необхідно застосовувати спеціальні посадки дерев [5].

Одним із ключових аспектів успішного будівництва та організації території спортивного комплексу є взаємодія з місцевою спільнотою. Консультації з мешканцями та зацікавленими сторонами допомагають врахувати їхні потреби та побажання, що сприяє створенню більш адаптивного та ефективного проекту по благоустрою території спортивних комплексів

Висновки

Спортивні відіграють важливу роль у сприянні здорового способу життя, розвитку спортивного руху та формуванні сприятливого середовища для активного відпочинку та занять фізкультурою та спортом. Тому вони повинні містити у своєму складі як різноманітні функціональні об'єкти для проведення змагань і тренувань до фізкультурно-оздоровчих заходів та активного відпочинку, територія таких комплексів повинна бути забезпечена комфортним перебуванням відвідувачів

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Смоляк В. В., Шевчук Д. В. Зарубіжний досвід проектування сучасних спортивних комплексів. Науково-технічний збірник “Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві” С. 102-107. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/52160133.pdf>
2. ДБН В.2.2-13-2003 Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди, зі зміною №1 [Чинний від 2010-10-01]. Вид. офіц. Київ : Мінрегіонбуд України, 2010. 47 с.
3. Довідник з відбудови міст. Київ: Урбанина, 2023. 400 с.
4. Застосування сонячної енергії в світильниках вуличного освітлення. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/itb2022/paper/viewFile/16810/14006>
5. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій, із зміною № 1, №2, №3. [Чинний від 2022-09-01]. Вид. офіц. Київ : Мінрегіон України, 2022. 52 с.

Пташка Олена Максимівна – студентка групи БМ-20б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: ptashka.olena@gmail.com

Рундюк Світлана Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри будівництва, містобудування та архітектури, Вінницький національний технічний університет, e-mail: rundyksv@gmail.com. ORCID: 0000-0001-5779-5949.

Ptashka Olena - student of group BM-20b, Faculty of Civil, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ptashka.olena@gmail.com

Ryndiuk Svitlana - PhD, docent of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: rundyksv@gmail.com